

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลของการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยเริ่มต้นจากข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา, ลักษณะของครัวเรือนตัวอย่าง, สถานภาพการเป็นเจ้าของทรัพย์สินคงทน, ผลการวิเคราะห์แบบจำลองทางเศรษฐมิติของการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน และสุดท้ายจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนของผู้บริโภค ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

สำหรับในหัวข้อนี้ ถึงแม้ว่าพื้นที่ที่ศึกษาได้เลือกในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย แต่ในการนำเสนอจะเน้นที่ภาพรวมทั่วไปของจังหวัดเลยก่อน แล้วจึงกล่าวถึงส่วนต่อไปของพื้นที่ศึกษา เนื่องจากว่าสภาพโดยรวมของอำเภอเมือง จะมีสภาพทางภูมิศาสตร์, เศรษฐกิจและสังคมเหมือนกับสภาพรวมโดยทั่วไปของจังหวัดเพราะอำเภอเมืองเป็นอำเภอศูนย์กลางหลักของจังหวัด จึงทำให้ปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ทางการปกครองและทางเศรษฐกิจมักจะมาตั้งอยู่ในที่อำเภอแห่งนี้

4.1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดเลย

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่ประมาณ 11,424 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร 520 กิโลเมตร (ตามเส้นทางกรุงเทพฯ-ชัยภูมิ-เลย) มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเป็นแนวพรมแดน

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น และเพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดหนองคาย อุดรธานีและขอนแก่น

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูง มีภูเขาโดยรอบ โดยมีตัวเมืองอยู่ตรงกลางลักษณะคล้ายกันกะทะ สามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 เขตด้วยกัน คือ

- เขตภูเขาสูง จะอยู่บริเวณทิศตะวันตก ได้แก่ บริเวณอำเภอนาแห้ว อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และอำเภอท่าลี่
- เขตที่ราบเชิงเขา จะอยู่บริเวณทางด้านทิศใต้ และทิศตะวันออก ได้แก่ อำเภอภูกระดัง อำเภอภูหลวง กิ่งอำเภอผาขาว อำเภอนาดูน และอำเภอปากชม ซึ่งเป็นเขตที่ไม่ค่อยมีภูเขาสูงมากนัก
- เขตที่ราบลุ่ม จะอยู่บริเวณอำเภอเมืองเลย อำเภอเชียงคาน อำเภอวังสะพุง

ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงง่าย คือ ฤดูร้อนจะร้อนมาก ส่วนในฤดูหนาวจะหนาวจัดมาก ในปี 2534 อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.8 องศาเซลเซียส ในเดือนมีนาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยวัดได้ 14.9 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์ ปริมาณฝนตกมากที่สุด 268.8 มิลลิเมตร ในเดือนสิงหาคม ปริมาณฝนรวมตลอดปี 1,239.6 มิลลิเมตร

เขตการปกครองและจำนวนประชากร

จำนวนประชากรของจังหวัดเลย เมื่อสิ้นปี 2534 มีทั้งสิ้น 564,217 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2533 จำนวน 5,777 คน หรืออัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.03 เขตที่มีประชากรเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากจังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ แม้จะเป็นภูเขามาก แต่สภาพภูมิอากาศไม่แห้งแล้งเหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีประชากรอพยพเข้ามาตั้งรกรากประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี จากประชากรทั้งหมดนี้ แยกเป็นครัวเรือนได้ทั้งหมด 112,806 ครัวเรือน ซึ่งกระจายอยู่ตามเขตการปกครองตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เขตการปกครองและจำนวนครัวเรือนของจังหวัดเลย

ลำดับที่	เขตการปกครอง/อำเภอ	จำนวนครัวเรือน
1	เทศบาลเมืองเลย	4,325
2	เมือง	18,777
3	วังสะพุง	23,626
4	เชียงคาน	10,740
5	ด่านซ้าย	8,537
6	ท่าลี่	6,828
7	ภูกระดึง	9,815
8	ปากชม	7,855
9	ภูเรือ	3,609
10	นาแห้ว	2,286
11	นาด้วง	4,865
12	ภูหลวง	4,423
13	กิ่งอำเภอผาขาว	7,038
	รวม	112,806

ที่มา : ข้อมูลการตลาด จังหวัดเลยประจำปี 2534 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

4.1.2 สภาพทั่วไปของอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ขนาดและที่ตั้ง

อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางของพื้นที่ของจังหวัด มีเนื้อที่ประมาณ 1,835 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่ม โดยมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆ ในจังหวัดเลยดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเชียงคาน

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอวังสะพุง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอนาด้วง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอท่าลี่ และอำเภอภูเรือ

เขตการปกครองและจำนวนประชากร

ในอำเภอเมืองเลยประกอบด้วยเขตเทศบาลหนึ่งแห่ง ซึ่งอยู่ในเขตตำบลลูกดบ่อง ทั้งหมด และมีเขตการปกครองในระดับตำบลอีก 13 ตำบล คือ กกตุ้, กกทอง, ชัยพฤษ, นาแหม, นาตินดำ, นาโป่ง, นาอ้อ, นานาน, น้ำสวย, น้ำหามาน, เมือง, ศรีสองรัก, และเลี้ยว มีประชากรของอำเภอทั้งสิ้น 113,553 คน หรือ 23,102 ครัวเรือน โดยประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 4,325 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาลจำนวน 18,777 ครัวเรือน

สภาพทางเศรษฐกิจ

อำเภอเมืองเลยมีประชากรกว่าร้อยละ 80 ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นสภาพทางเศรษฐกิจของประชากรโดยทั่วไป จึงขึ้นอยู่กับภาวะการค้าสินค้าเกษตรกรรมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการค้าพืชหลักที่สำคัญชนิดต่าง ๆ อันได้แก่ ข้าวโพด, ถั่วเหลือง, ถั่วเขียว, ถั่วเขียว, ฝ้าย, งา, ข้าว, มันสำปะหลัง, อ้อย, และปอ ตลอดจนไม้ยืนต้นที่ถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มะขามหวาน และมะม่วง แม้ว่าในปัจจุบันทางราชการได้พยายามส่งเสริมการประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ โดยสนับสนุนการเลี้ยง

โค กระบือ ในเชิงพาณิชย์มากขึ้นก็ตาม และได้ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศแต่เมื่อเทียบกับการปลูกพืชแล้วอัตราส่วนยังน้อย

นอกจากนี้แล้ว อำเภอมะนังก็ยังถือว่าเป็นแหล่งศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญของจังหวัดอีกด้วยเนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งของแหล่งชุมชนหนาแน่น ที่มีการคมนาคมที่สะดวกติดต่อได้ง่าย การถ่ายเทสินค้าสะดวก ดังนั้น อำเภอมะนังจึงเป็นศูนย์รวมที่เหมาะสมแก่การกระจายสินค้า โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ

สภาพทางสังคม

ลักษณะทางสังคมของประชากรในอำเภอมะนัง จะมีลักษณะคล้ายกับประชากรทั่วไปของจังหวัดเลย คือประชากรส่วนใหญ่พื้นเพเดิมเป็นชาวไทยเผ่าลื้อ ตระกูลล้านช้าง และหลวงพระบาง โดยทั่วไปประชากรส่วนใหญ่รักสงบประกอบกับหน้าที่ในการประกอบอาชีพมีความอดทนสมบูรณ์ จึงไม่ค่อยมีการอพยพไปประกอบอาชีพหรือไปทำงานในท้องถิ่นอื่น

4.2 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนผู้บริโภครวมที่ทำการศึกษาค

จากการศึกษาสำรวจ และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นของครัวเรือนผู้บริโภครวมที่ทำการศึกษาค ในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดเลย จำนวน 450 ครัวเรือน โดยเก็บข้อมูลในช่วงปี 2534-2535 ได้พบประเด็นต่าง ๆ ดังรายละเอียดแต่ละรายการดังนี้

4.2.1 อายุของหัวหน้าครัวเรือน พบว่ามีตั้งแต่อายุ 17 ปี ถึง 97 ปี ช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ 45 ปี และอายุโดยเฉลี่ยของประชากรตัวอย่างจะอยู่ในช่วง 50 ปี

4.2.2 ระดับการศึกษา พบว่าหัวหน้าครัวเรือนของประชากรตัวอย่าง จะมีการศึกษาอยู่ในระดับไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 7 เป็นสัดส่วนที่มากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 77 เมื่อเทียบกับประมาณร้อยละ 21 และ 0.4 ของผู้มีการศึกษาในระดับมัธยมถึงปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ

4.2.3 อาชีพ พบว่าครัวเรือนในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดคือประมาณร้อยละ 52, ประกอบอาชีพข้าราชการร้อยละ 17, ค้าขายร้อยละ 16 และประกอบอาชีพอื่น ๆ อีกเช่น ชักรถรับจ้าง, ช่างก่อสร้าง ฯลฯ อีกประมาณร้อยละ 15 ของประชากรทั้งหมด

4.2.4 การสมรส พบว่าหัวหน้าครัวเรือนของประชากรตัวอย่างส่วนมากจะมีสถานภาพสมรสคือประมาณร้อยละ 96 และมีสถานภาพเป็นโสดประมาณร้อยละ 3 โดยผู้ที่สมรสแล้ว จะมีอายุของการสมรสมากกว่าหนึ่งปีถึงประมาณร้อยละ 98 ของประชากรทั้งหมด

4.2.5 สมาชิกครัวเรือน พบว่าจำนวนสมาชิกของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่างจะมีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 1 ถึง 12 คน โดยจำนวนสมาชิกที่มีสัดส่วนสูงสุดคือ จำนวน 4 คน คือ มีถึงร้อยละ 23.6 ของประชากรทั้งหมด และมีสัดส่วนน้อยที่สุดคือจำนวน 12 คน คือเพียงร้อยละ 0.2 ของประชากรทั้งหมดเท่านั้นและจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 4.967 คน หรือประมาณ 5 คนเท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนเด็ก และผู้ใหญ่ที่อาศัยในครัวเรือน ก็พบว่าสัดส่วนของจำนวนผู้ใหญ่ที่มีมากที่สุดคือจำนวน 2 คน ซึ่งมีถึงร้อยละ 29.8 ของประชากรทั้งหมด และโดยเฉลี่ยมีผู้ใหญ่ครัวเรือนละ 3.451 คน หรือประมาณ 3 คน ส่วนจำนวนเด็กที่อยู่ในครัวเรือนนั้น จะพบว่าบางครัวเรือนไม่มีเด็กอาศัยอยู่เลย ซึ่งมีถึงร้อยละ 23.6 ของประชากรทั้งหมด จำนวนเด็กที่มีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับจำนวนอื่น คือ 2 คน โดยมีถึงร้อยละ 38.9 ของประชากรทั้งหมด และโดยเฉลี่ยมีเด็กครัวเรือนละ 1.533 คน หรือประมาณ 2 คน

4.2.6 ที่อยู่อาศัยของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง

- ลักษณะที่อยู่อาศัย จากการศึกษาพบว่าการตั้งที่อยู่อาศัยของครัวเรือนตัวอย่าง จะเป็นลักษณะที่อยู่อาศัยที่เป็นบ้านหลังโตสำหรับแต่ละครอบครัว โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 87.8 และลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีสัดส่วนรองลงมาคือ ห้องแถว, ที่อยู่อาศัยหลายห้อง (อาคารชุด) ในพื้นที่เดียวกัน, และเพิงพัก โดยมีสัดส่วนร้อยละ 7.1, 4.2 และ 0.9 ของประชากรทั้งหมดตามลำดับ

- การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ซึ่งถือถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในปัจจัยสี่ ดังนั้นการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ในที่อยู่อาศัย จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการตั้งครอบครัว ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ครีวเรือนในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.8 จะเป็นครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้าน และอีกร้อยละ 6.7 และ 5.3 จะเป็นครัวเรือนที่เช่าที่อยู่อาศัยและอาศัยอยู่ในบ้านของผู้อื่น โดยไม่เสียค่าเช่าตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในบ้าน พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในบ้านเกินกว่าหนึ่งปีถึงร้อยละ 92.9 ของประชากรทั้งหมด

4.2.7 รายได้ของครัวเรือน จากการรายงานของกองบัญชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2532) จังหวัดเลยในปี 2531 เป็นจังหวัดที่ประชากรมีรายได้ต่อหัวมากเป็นอันดับหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ทั้งจังหวัด 15,754 บาทต่อคนต่อปี แต่จากการศึกษาในครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างในปี 2534 และ 2535 พบว่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ในปี 2534 ประมาณ 57,973 บาทต่อปี หรือประมาณ 14,493 บาทต่อคนต่อปี และในปี 2535 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนประมาณ 59,925 บาทต่อปี หรือประมาณ 14,981 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งจากการศึกษานี้จะเห็นว่ารายได้ที่ได้รับมา ไม่มีความแตกต่างเท่าใดนักกับรายได้ที่เคยมีรายงานมาแล้ว แต่เหตุที่รายได้ในปีที่ศึกษาน้อยกว่ารายได้ในปี 2531 เนื่องจากตัวเลขของรายได้ที่ใช้ศึกษานั้น คำนวณจากรายได้ในรูปตัวเงินที่ได้รับเท่านั้น โดยมีได้พิจารณาถึงรายได้ในส่วนอื่นเลย และเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของรายได้ในแต่ละกลุ่มในปี 2534 และปี 2535 สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 อัตราร้อยละของครัวเรือนในอำเภอเมืองเลย

จำแนกตามระดับรายได้ ปี 2533-2535

หน่วย: ร้อยละ

ระดับรายได้(บาท/ครัวเรือน)	ปี 2534	ปี 2535
ไม่ทราบ	0	0
ต่ำกว่า 6,000	10.2	10.9
6,000 - 10,000	12.7	10.0
10,001 - 20,000	14.9	15.1
มากกว่า 20,000	62.2	64.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.3 สถานภาพการเป็นเจ้าของทรัพย์สินคงทน

ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาส่วนหนึ่งที่ต้องการทราบสถานภาพของการบริโภคทรัพย์สินคงทนของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นในการพิจารณาสถานภาพการเป็นเจ้าของทรัพย์สินคงทน จึงได้กำหนดความสำคัญให้กับการอุปโภคบริโภคสินค้าคงทน ที่เป็นสินค้าจำเป็นสำหรับการครองชีพของครัวเรือนในระดับรายได้ทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย ที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนนี้ แต่สำหรับในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงความจำเป็นพื้นฐานของสินค้าคงทน โดยเริ่มจากสินค้าคงทนประเภทเครื่องอำนวยความสะดวกประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านที่ประกอบด้วยเครื่องใช้ไฟฟ้า, เครื่องซักผ้า, เครื่องเสียง, โทรทัศน์, เครื่องปรับอากาศ, ตู้เย็น, เตารีดหรือเตาไมโครเวฟ, หม้อหุงข้าวไฟฟ้า, น้ดลม, กระจกน้ำร้อนไฟฟ้า และได้พิจารณาถึงสินค้าคงทนประเภทยานพาหนะที่ประกอบด้วย รถยนต์นั่งและรถจักรยานยนต์ และนอกจากนี้ยังพิจารณาสินค้าคงทนประเภทอื่นอีกด้วย เช่น เตาก๊าซ, จักรเย็บผ้า, เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องอุปโภคทางการเกษตร โดยได้เน้นศึกษาลักษณะการมีทรัพย์สินคงทนแต่ละชนิดว่า ในครัวเรือนนั้นมีอยู่หรือไม่ ในช่วงปีที่ทำการศึกษา และพิจารณาต่อไปอีกว่าจำนวนที่มีเป็นเท่าใด ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ลักษณะการเป็นเจ้าของทรัพย์สินคงทน

รายการ	จำนวนต่อครัวเรือน (ร้อยละของประชากรทั้งหมด)				เฉลี่ย ต่อครัวเรือน (หน่วย)
	ไม่มี(0)	1	2	>= 3	
เครื่องวัดทัศน	88.2	11.3	0.2	0.2	0.124
เครื่องซักผ้า	88.2	11.3	0.4	0.0	0.122
เครื่องเสียง	26.7	66.7	5.3	1.3	0.818
โทรทัศน์	8.2	85.1	4.9	1.7	1.007
เครื่องปรับอากาศ	97.3	2.2	0.2	0.2	0.033
ตู้เย็น	38.2	58.4	2.9	0.4	0.658
เตาไมโครเวฟ/เตาอบ	92.0	7.6	0.4	0.0	0.084
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	26.9	68.2	4.0	0.9	0.791
พัดลม	10.9	69.1	10.7	9.3	1.271
กระติกน้ำร้อนไฟฟ้า	69.8	27.1	3.1	0.0	0.333
เตาแก๊ส	61.6	37.6	0.9	0.0	0.393
เฟอร์นิเจอร์	-	-	-	-	-
รถยนต์นั่ง	80.2	18.2	0.7	0.8	0.231
รถจักรยานยนต์	29.1	53.6	14.7	2.6	0.911

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ไม่ได้พิจารณาถึงเฟอร์นิเจอร์และสินค้าคงทนอื่น ๆ

จากการสำรวจสถานภาพการเป็นเจ้าของทรัพย์สินคงทนของครัวเรือนตัวอย่าง สามารถจะสรุปในประเด็นที่สำคัญตามตารางที่ 4.3 ดังต่อไปนี้

1. สินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ที่ให้ความบันเทิงภายในบ้าน ที่ประกอบด้วย เครื่องวิทยุทัศน์, โทรทัศน์ และเครื่องเสียง ถึงแม้ว่าสินค้ากลุ่มนี้จะมีความจำเป็นน้อยต่อการดำรงชีพ แต่จากการศึกษาพบว่า สินค้าในกลุ่มนี้ ได้มีความสำคัญอย่างมากต่อวิถีชีวิต (life style) ของครัวเรือนผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะ โทรทัศน์ และเครื่องเสียง ซึ่งนับวันจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในยุคปัจจุบัน ประกอบกับทุกวันนี้เป็นช่วงของระบบการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ มีการขยายตัวมาก ผนวกกับผู้บริโภคมีความต้องการรับรู้ ทันต่อ เหตุการณ์ และรับความบันเทิงจากสื่อต่าง ๆ จึงทำให้การขยายตัวของสินค้าประเภทนี้มีมากขึ้น ดังนั้นจากการศึกษาจึงพบว่า การเป็นเจ้าของโทรทัศน์ และเครื่องเสียงของครัวเรือนตัวอย่างอยู่ในสัดส่วนที่สูง คือ เป็นเจ้าของร้อยละ 91.8 สำหรับโทรทัศน์ หรือเฉลี่ย 1.007 เครื่องต่อหนึ่งครัวเรือนและเป็นเจ้าของร้อยละ 73.3 สำหรับเครื่องเสียง หรือเฉลี่ย 0.818 เครื่องต่อครัวเรือน ส่วนเครื่องวิทยุทัศน์นั้นการเป็นเจ้าของยังอยู่ใน สัดส่วนที่ไม่มากนัก คือ เพียงร้อยละ 11.8 ของประชากรทั้งหมด หรือคิดเฉลี่ย 0.123 เครื่องต่อครัวเรือน ทั้งนี้คงเป็นเพราะโดยทั่วไปแล้วเครื่องวิทยุทัศน์จะมีราคาสูงกว่าเมื่อ เทียบกับโทรทัศน์ หรือเครื่องเสียง และเครื่องวิทยุทัศน์จะต้องใช้ประกอบโทรทัศน์จึงจะ สามารถใช้ได้ ดังนั้นผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องพิจารณาซื้อโทรทัศน์ก่อนที่จะพิจารณาซื้อเครื่อง วิทยุทัศน์

2. สินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกภายในบ้าน ที่ประกอบด้วย เครื่องซักผ้า, เครื่องปรับอากาศ, ตู้เย็น, เต้าไมโครเวฟ/เตาอบ, หม้อหุงข้าวไฟฟ้า พัดลม, กระจกน้ำร้อนไฟฟ้า จากการศึกษานี้ประเด็นที่ควรพิจารณาคือ สินค้าที่ผู้บริโภค ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของ 3 อันดับแรกของสินค้ากลุ่มนี้ได้แก่ พัดลม หม้อหุงข้าวไฟฟ้า และ ตู้เย็น โดยมีสัดส่วนการเป็นเจ้าของร้อยละ 89.1, 73.1 และ 61.8 ของประชากร ทั้งหมดตามลำดับหรือโดยเฉลี่ยมีจำนวน 1.27, 0.79 และ 0.66 เครื่องต่อครัวเรือน

ตามลำดับ เหตุที่สินค้าดังกล่าวนี้ได้รับความนิยมมากคงจะเป็นเพราะราคาของสินค้าที่ไม่แพงเท่าใดนัก ประกอบกับเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของครัวเรือน โดยเฉพาะ ตู้เย็น และหม้อหุงข้าวไฟฟ้า ซึ่งผู้บริโภคมักจะต้องใช้เป็นประจำทุกวัน ส่วนสินค้าในกลุ่มนี้ ที่ผู้บริโภคมีสัดส่วนการเป็นเจ้าของต่ำ เรียงลำดับจากน้อยไปหามากสามอันดับ คือ เครื่องปรับอากาศ, เต้าไมโครเวฟ/เตาอบ และ เครื่องซักผ้า โดยมีสัดส่วนการเป็นเจ้าของร้อยละ 2.7, 8 และ 11.8 ของประชากรทั้งหมดตามลำดับ หรือโดยเฉลี่ยมีจำนวน 0.03, 0.08 และ 0.12 เครื่องต่อครัวเรือนตามลำดับ เหตุผลที่ทำให้เครื่องปรับอากาศได้รับความนิยมน้อยอาจจะเป็นเพราะว่า ในเขตจังหวัดเลยโดยทั่วไปมีสภาพอากาศที่เย็นสบาย ถึงแม้จะมีอากาศที่ร้อนแต่ก็เป็นเพียงช่วงสั้น ๆ ประกอบกับสินค้าชนิดนี้ยังมีราคาแพงอยู่ เมื่อเทียบกับความจำเป็นที่ใช้แล้วก็อาจจะมีความจำเป็นน้อยเมื่อเทียบกับสินค้าอื่น ๆ ส่วนเครื่องซักผ้าที่ได้รับความนิยมต่ำก็เพราะว่า นอกจากจะเป็นสินค้าที่มีราคาแพงแล้ว ในการใช้งานจะต้องใช้กับระบบประปาที่มีประสิทธิภาพพอสมควร ส่วนเต้าไมโครเวฟ/เตาอบ ยังเป็นที่นิยมน้อยอาจจะเป็นเพราะสินค้าชนิดใหม่ และราคาค่อนข้างแพง ตลอดทั้งความจำเป็นที่จะใช้ยังมีอยู่น้อย ดังนั้น สินค้าในกลุ่มหลังนี้จึงเป็นสินค้าที่ยังไม่มีความจำเป็นเท่าใดนัก ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้บริโภค ตลอดทั้งระดับรายได้ของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวกำหนดให้สินค้า มีความสำคัญรองลงมาจากสินค้าอื่น ๆ

3. สินค้าคงทนประเภทยานพาหนะ ที่ประกอบด้วย รถจักรยานยนต์ และ รถยนต์นั่ง ซึ่งในปัจจุบันสินค้าในกลุ่มนี้นับว่ามีความจำเป็นอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน คือ การเดินทาง และการใช้วัตถุประสงค์ทั่วไปในครัวเรือน จากการศึกษาจึงพบว่า รถจักรยานยนต์ มีสัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นเจ้าของอยู่ในระดับสูงคือ ร้อยละ 70.9 ของประชากรทั้งหมดหรือโดยเฉลี่ย 0.91 คันต่อหนึ่งครอบครัว ทั้งนี้เป็นเพราะรถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่ได้ความรวดเร็ว และความสะดวกสบายสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ระดับปานกลาง ตลอดทั้งมีราคาที่ไม่สูงจนเกินไปเมื่อเทียบกับรถยนต์ ส่วน

รถยนต์นั่งซึ่งนับวันจะมีความจำเป็นมากขึ้น เพราะเป็นยานพาหนะที่ให้ความปลอดภัย และมีความเหมาะสมกับครัวเรือนที่มีขนาดสมาชิกมากขึ้น แต่สัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นเจ้าของสินค้าชนิดนี้เพียงร้อยละ 19.8 หรือโดยเฉลี่ย 0.23 คันต่อหนึ่งครัวเรือน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรถยนต์นั่งมีราคาที่สูงเมื่อเทียบกับรถจักรยานยนต์ซึ่งสามารถที่จะใช้ทดแทนกันได้บ้างจึงทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีอำนาจที่จะซื้อได้

4. สินค้าคงทนประเภทอื่น ๆ โดยสินค้าในกลุ่มนี้ที่ครัวเรือนผู้บริโภคมีสัดส่วนการเป็นเจ้าของมากได้แก่ เต่าแก๊ส คือร้อยละ 38.4 ของประชากรทั้งหมด หรือโดยเฉลี่ย 0.39 เครื่องต่อหนึ่งครัวเรือน ซึ่งถือว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเนื่องจากได้เข้ามาทดแทนวิธีการประกอบอาหารแบบเก่าที่ต้องใช้เตาถ่าน หรือฟืน ซึ่งสินค้าชนิดนี้จะให้ความสะดวกสบายและรวดเร็วกว่าวิธีการแบบเก่า ส่วนสินค้าประเภทอื่น ที่การศึกษาได้พบว่ามีครัวเรือนบางส่วนเป็นเจ้าของแต่อยู่ในสัดส่วนที่น้อยมากเช่น เครื่องสูบน้ำ, จักรเย็บผ้า, รถตัดหญ้า, เครื่องทำน้ำอุ่น เป็นต้น ส่วนเฟอร์นิเจอร์นั้นผู้ศึกษาไม่ได้พิจารณาถึงสภาพการเป็นเจ้าของในการศึกษาครั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาด้านแบบสอบถาม เพราะโดยสภาพทางกายภาพของเฟอร์นิเจอร์มีลักษณะที่แตกต่างกันมากจึงทำให้เกิดปัญหาด้านความสับสนกับผู้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างมาก

5. เมื่อพิจารณาสภาพการเป็นเจ้าของในสินค้าคงทนรวมทั้งหมดแล้ว จากการศึกษาพบว่า สินค้าที่ครัวเรือนผู้บริโภคมีสภาพการเป็นเจ้าของในสัดส่วนมากที่สุดทำอันดับแรกคือ โทรทัศน์, พัดลม, เครื่องเสียง, หม้อหุงข้าวไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ โดยมีสัดส่วนการเป็นเจ้าของร้อยละ 91.8, 89.1, 73.3, 73.1 และ 70.9 ของประชากรทั้งหมดตามลำดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงสภาพการบริโภคสินค้าคงทนของครัวเรือนส่วนใหญ่ยังให้ความนิยมกับสินค้าประเภทต่าง ๆ ประกอบกันไป คือ สินค้าประเภทให้ความบันเทิง อันได้แก่ โทรทัศน์ และเครื่องเสียง, สินค้าประเภทอำนวยความสะดวกอันได้แก่ พัดลม และหม้อหุงข้าวไฟฟ้า ตลอดจนสินค้ายานพาหนะ คือรถจักรยานยนต์ จึงอาจจะกล่าวได้ว่าสินค้ากลุ่มนี้เป็นสินค้าจำเป็นพื้นฐานต่อการดำเนินชีวิต

ของผู้บริโภครวม ส่วนสินค้าที่ครัวเรือนผู้บริโภคมีสถานภาพการเป็นเจ้าของ ในสัดส่วนต่ำสุด ทำอันดับสุดท้ายเรียงจากน้อยไปหามาก (โดยไม่พิจารณาเฟอร์นิเจอร์และสินค้าคงทนชนิดอื่น ๆ ที่ไม่มีรายการในตารางที่ 4.3) คือเครื่องปรับอากาศ, เตาไมโครเวฟ/เตาอบ, เครื่องวัดที่ค้นกับเครื่องซักผ้า, รถยนต์นั่ง และกระตักน้ำร้อนไฟฟ้า โดยมีสัดส่วนของการเป็นเจ้าของร้อยละ 2.7, 8.0, 11.8, 19.8 และ 30.2 ของประชากรทั้งหมดตามลำดับ แม้ว่าสินค้าบางชนิดในกลุ่มหลังนี้ จะมีความจำเป็นอยู่บ้างในบางแง่ของการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่สัดส่วนการเป็นเจ้าของยังอยู่ต่ำมาก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าเป็นสินค้าที่ยังมีราคาแพงเมื่อเทียบกับรายได้ที่มีอยู่ จึงทำให้ผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านความจำเป็นในการใช้ประโยชน์น้อยกว่าสินค้าในกลุ่มแรก

4.4 ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าพารามิเตอร์ (parameter) ที่ได้จากแบบจำลองทอเบิต (Tobit model) ที่ประมาณการด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood method) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาถึงแบบจำลองที่เหมาะสมในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนของผู้บริโภค ในกลุ่มตัวอย่างซึ่งจากการพิจารณาพบว่า การใช้แบบจำลองทอเบิต เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับข้อมูลในลักษณะนี้ ตามเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนความสัมพันธ์ของสมการในรูปแบบที่เหมาะสมนั้นจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในครั้งนี้นั้น ผู้ศึกษามีได้คำนึงถึงปัญหาการละเมิด (violation) คุณสมบัติในข้อสมมติบางประการของการประมาณการโดยแบบจำลองทอเบิต นั่นคือ ปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) ดังนั้นการใช้สมการเหล่านี้ในการพยากรณ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ผู้ใช้จึงต้องตระหนักถึงข้อจำกัดในส่วนนี้ด้วย

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์นั้น จะขอแยกพิจารณาโดยจำแนกตามประเภทของสินค้าคงทน เริ่มต้นจาก การตัดสินใจเพื่อซื้อสินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน, สินค้าคงทนประเภทอื่นที่มีใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน และสุดท้ายจะพิจารณาการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนรวมทั้งหมด

สำหรับตัวแปรตาม (dependent variables) ที่ใช้ศึกษาคือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากผลการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนแต่ละประเภทตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งในการประมาณการนั้น ได้กำหนดให้อยู่ทั้งในรูปของตัวเลขที่เป็นจำนวนจริง (y_1) และในรูปของค่า natural log [$\ln(y_1)$] ส่วนตัวแปรอิสระ (independent variables) จะใช้เหมือนกันหมดในทุกสมการคือ รายได้ครัวเรือนในปี 2535 (I_{t_2}), รายได้ของครัวเรือนในปี 2534 (I_{t-1}), อายุของหัวหน้าครัวเรือน (A), จำนวนเด็กในครัวเรือน (N) และตัวแปรหุ่น (dummy variables) คือสถานภาพการเป็นเจ้าของบ้าน (H_1), ระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในบ้าน (H_2), การได้รับสินเชื่อในการซื้อ (C), สถานภาพการสมรส (M_1) และอายุของการสมรส (M_2)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ในแต่ละสมการของการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนแต่ละประเภทนั้น ได้นำเสนอตั้งรายละเอียดตามตารางที่ 4.4, 4.5 และ 4.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระในสินค้าคงทน
ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน

แบบจำลอง	ค่าสัมประสิทธิ์	
	y_r	$\ln(y_r)$
ตัวแปรตาม		
ตัวแปรอิสระ		
I_t	.077653	.0000589
	.04945	.0000522
I_{t-1}	-.096355	-.0000765
	.05486	.0000604
A	-225.147	-.180826
	63.63	.09974
N	-414.389	-.784054
	619.3	.7345
H_1	815.929	2.98176
	2765.00	2.600
H_2	-377.180	1.33365
	3151.00	2.531
C	2224.69	3.63859
	1651.00	1.964
M_1	475.071	1.02841
	4538.00	3.744
M_2	-6.26721	.003565
	38.30	.1493
ค่าคงที่	1710.07	-1.58035
	4884.00	3.895
σ	12433.4	10.9847
	895.4	3.750

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : บรรทัดล่างจากค่าสัมประสิทธิ์คือ

ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)

ตารางที่ 4.5 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระในสินค้าคงทนประเภทอื่น

แบบจำลอง	ค่าสัมประสิทธิ์	
	y_u	$\ln(y_u)$
ตัวแปรตาม		
ตัวแปรอิสระ		
I_{t-1}	.214462	.0000836
	.07592	.0000958
I_{t-2}	-.195979	-.0000831
	.08011	.0000988
A	-523.731	-.0340978
	100.2	.09059
N	-282.660	-.576697
	1186.00	1.225
H_1	3575.70	5.12793
	6496.00	5.866
H_2	2609.97	4.08312
	5565.00	5.071
C	4814.11	5.80193
	2217.00	5.250
M_1	-2362.17	-5.47799
	7567.00	7.356
M_2	-48.9926	-.0045846
	213.8	.03117
ค่าคงที่	1818.12	-.157739
	9802.00	11.10
σ	25120.7	15.5333
	211.1	9.662

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : บรรทัดล่างจากค่าสัมประสิทธิ์คือ
ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)

ตารางที่ 4.6 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระในสินค้าคงทนทั้งหมด

แบบจำลอง	ค่าสัมประสิทธิ์	
	y_T	$\ln(y_T)$
ตัวแปรตาม		
ตัวแปรอิสระ		
I_t	.0128493	.0000654
	.09334	.0000471
I_{t-1}	-.0495167	-.0000774
	.09663	.0000526
A	-341.300	-.111214
	110.3	.05693
N	-447.438	-.626475
	1277.00	.5873
H_1	4141.78	4.04733
	5935.00	2.200
H_2	1879.63	3.25399
	5917.00	2.235
C	6804.57	4.86281
	2490.00	1.919
M_1	-3516.13	.199533
	7544.00	3.137
M_2	68.5335	.0042546
	11.78	.06488
ค่าคงที่	6009.91	-2.49110
	9726.00	3.653
σ	26943.8	10.2267
	244.9	2.296

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : บรรทัดล่างจากค่าสัมประสิทธิ์คือ

ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E)

จากการศึกษาเบื้องต้นเมื่อพิจารณาตามตารางที่ 4.4, 4.5 และ 4.6 ผลการศึกษายืนยันว่า ในทุกสมการของแบบจำลอง โทบิต ที่ประมาณการด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุดพบว่า การใช้ตัวแปรตามคือ ค่าใช้จ่ายในสินค้าคงทนแต่ละประเภทที่อยู่ในรูปของ natural log $[\ln(y_t)]$ จะให้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์ (standard error of coefficient) ที่มีค่าต่ำสุด ตลอดทั้งค่าความแปรปรวน (σ) ที่มีค่าต่ำสุดด้วย เมื่อเทียบกับการประมาณการ โดยให้ค่าตัวแปรตามเป็นค่าใช้จ่ายจริง (y_t) ดังรายละเอียดที่จะพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ดังนี้

4.4.1 อิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (y_t)

จากการสำรวจข้อมูลของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 450 ครัวเรือนพบว่า มีครัวเรือนที่มีได้มีการซื้อสินค้าคงทนในปี 2535 จำนวน 342 ครัวเรือนหรือประมาณร้อยละ 76 ของครัวเรือนทั้งหมด และมีการซื้อสินค้าคงทนจำนวน 108 ครัวเรือนหรือประมาณร้อยละ 24 ของครัวเรือนทั้งหมด ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง โทบิตซึ่งประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุดได้สมการดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \ln(y_t) = & -1.58035 + 0.0000589 I_t - 0.0000765 I_{t-1} - 0.180826 A \\ & - 0.784054 N + 2.98176 H_1 + 1.33365 H_2 + 3.63859 C \\ & + 1.02841 M_1 + 0.003565 M_2 \end{aligned}$$

ผลที่ได้จากสมการดังกล่าวนี้ สามารถสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการตัดสินใจเพื่อการใช้จ่ายในสินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (y_t) ดังต่อไปนี้

- 1). รายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นักเศรษฐศาสตร์เชื่อว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อการอุปโภคบริโภค จากการศึกษพบว่า รายได้ในปัจจุบัน (I_t) มีอิทธิพลค่อนข้างมาก

ต่อการตัดสินใจเพื่อการใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้คือ ค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายเป็นบวก ซึ่ง
 เป็นไปตามข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่รายได้ในอดีต (I_{t-1}) แสดงบทบาทที่สำคัญไม่มากนัก
 คือมีค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายเป็นลบ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Wu (1965) และ
 Gragg (1971) ผลได้จากการศึกษาที่แสดงปรากฏการณ์เช่นนี้ อาจเป็นไปได้ว่า รายได้
 ของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจซื้อกำลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคือ การตัดสินใจซื้ออาจ
 เป็นผลมาจากการที่รายได้กำลังเพิ่มขึ้นมิใช่รายได้ของปีใดปีหนึ่ง

2). อายุของหัวหน้าครัวเรือน (A) จากการศึกษาพบว่ายิ่งหัวหน้าครัวเรือนมี
 อายุมากขึ้นการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าในกลุ่มนี้จะลดลง นั่นคือค่าสัมประสิทธิ์จะมีเครื่องหมาย
 เป็นลบ ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ อายุของหัวหน้าครัวเรือนจะมีความ
 สัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการใช้จ่าย ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าสินค้ากลุ่มนี้เป็นสินค้าที่มีความ
 จำเป็นต่อการดำรงชีพประจำวัน ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบถึงด้านความจำเป็นแล้วสินค้า
 กลุ่มนี้ครัวเรือนย่อมให้ความจำเป็นในระดับแรก ดังนั้น การใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ากลุ่มนี้จึง
 มักจะกระทำเมื่อมีการตั้งครอบครัวใหม่ นั่นคือเป็นช่วงที่หัวหน้าครัวเรือนยังมีอายุไม่มาก
 เท่าใด และการซื้อจะลดลงเมื่ออายุมากขึ้น

3). จำนวนเด็กในครัวเรือน (N) จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระนี้มีความ
 สัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับค่าใช้จ่ายในสินค้าคงทนกลุ่มนี้ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้
 คือ จำนวนเด็กน่าจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทนมากขึ้น เนื่องจาก
 ครัวเรือนต้องการผ่อนภาระที่ต้องมีสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้น แต่ที่ผลของการศึกษาเป็น
 เช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า เมื่อครัวเรือนมีจำนวนเด็กมากขึ้นรายได้ที่สามารถจะนำไปใช้จ่าย
 ในสินค้าเหล่านี้ อาจจะต้องถูกจำกัดลง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในทางอื่นอันเกี่ยวข้องกับจำนวน
 สมาชิกในครัวเรือนที่มากขึ้น เช่น ค่าเลี้ยงดู ค่าเล่าเรียน ค่าเครื่องแต่งกาย เป็นต้น
 ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า จำนวนเด็กในครัวเรือนเมื่อเทียบกับรายได้ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นจะเป็น
 ตัวแปรที่ยับยั้งการใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้

4). สถานภาพการเป็นเจ้าของบ้าน (H_1) และระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในบ้าน (H_2) พบว่า ครีวเรือนที่อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองคือมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทนในกลุ่มนี้มากกว่าครีวเรือนในกลุ่มอื่น ๆ คือ ผู้ที่อาศัยบ้านเช่าหรือมิได้เป็นเจ้าของบ้านเอง ในขณะที่ครีวเรือนที่ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านเพียงหนึ่งปี หรือน้อยกว่า โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นเจ้าของบ้านหรือไม่ พบว่า มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้มากกว่าครีวเรือนที่อาศัยอยู่เป็นระยะเวลาที่นานแล้ว ซึ่งเครื่องหมายของตัวแปรอิสระทั้งสองนี้เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการศึกษาของ Fisher (1962) Wu (1965) และ Cragg (1971)

5). การได้รับสินเชื่อในการซื้อ (C) ซึ่งตัวแปรนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอำนาจการใช้จ่ายในสินค้าคงทนเนื่องจากโดยทั่วไปสินค้าเหล่านี้มีราคาแพง ดังนั้นเมื่อได้รับสินเชื่อในการซื้อ โดยวิธีการซื้อด้วยเงินผ่อนที่ชำระมูลค่าสินค้าเป็นงวด ๆ จึงทำให้ครีวเรือนไม่จำเป็นต้องรับภาระค่าใช้จ่ายมากเท่าใด ด้วยเหตุนี้เองจากการศึกษาจึงพบว่า เครื่องหมายสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนี้จึงเป็นไปในทางเดียวกันหรือมีค่าเป็นบวกกับค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสินค้ากลุ่มนี้ นั่นคือ หมายความว่าครีวเรือนที่ได้รับสินเชื่อในการซื้อ มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อการซื้อสินค้ามากกว่าครีวเรือนที่ไม่ได้รับสินเชื่อในการซื้อ

6). สถานภาพการสมรส (M_1) และอายุการสมรส (M_2) จากการศึกษาพบว่า หัวหน้าครีวเรือนที่สมรสแล้วมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ากลุ่มนี้มากกว่าหัวหน้าครีวเรือนที่มีสถานภาพเป็นโสด ขณะที่ครีวเรือนที่หัวหน้าครีวเรือนมีอายุการสมรสไม่เกินหนึ่งปีหรือน้อยกว่า แสดงบทบาทไม่มากเท่าใดนักต่อการใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้

4.4.2 อิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนประเภทอื่นที่ไม่ใช่เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (y_6)

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอสมการการตัดสินใจเพื่อซื้อสินค้าคงทนประเภทอื่น ที่ได้จากการสำรวจข้อมูลแล้ว พบว่า ครีวเรือนมีค่าใช้จ่ายในสินค้าเหล่านี้ด้วย อาทิเช่น รถยนต์นั่ง, รถจักรยานยนต์, จักรเย็บผ้า, เต้าแก๊ส, เฟอร์นิเจอร์, รถจักรยาน เป็นต้น

ซึ่งจากการศึกษาครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 450 ครัวเรือน พบว่า มีครัวเรือนจำนวน 385 ครัวเรือน หรือประมาณร้อยละ 85 ที่ไม่มีค่าใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้ในปีที่ศึกษา และมีครัวเรือนจำนวน 65 ครัวเรือนหรือประมาณร้อยละ 15 ที่มีค่าใช้จ่ายในสินค้านี้ ผลจากการใช้แบบจำลอง โทบิต ซึ่งประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด ได้สมการดังนี้

$$\ln(y_{it}) = -15.7739 + 0.0000836 I_{it} - 0.0000831 I_{it-1} - 0.0340978 A_{it} - 0.576697 N_{it} + 5.12793 H_{1it} + 4.08312 H_{2it} + 5.80193 C_{it} - 5.47799 M_{1it} - 0.0045846 M_{2it}$$

ผลจากสมการดังกล่าวนี้ สามารถสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการตัดสินใจเพื่อการใช้จ่าย ในสินค้าคงทนประเภทอื่นที่มีใช้ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (y_{it}) ดังต่อไปนี้

1). จากผลการศึกษาตามสมการดังกล่าวนี้ พบว่า เครื่องหมายในค่าสัมประสิทธิ์ในรายได้ปัจจุบัน แสดงความสัมพันธ์ในทางบวกกับค่าใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้ เช่นเดียวกับสินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ส่วนตัวแปรเกี่ยวกับรายได้ในอดีต, อายุของหัวหน้าครัวเรือน, จำนวนเด็กในครัวเรือน, สถานภาพการเป็นเจ้าของบ้าน, ระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในบ้านเพียงหนึ่งปีหรือน้อยกว่า ตลอดจนการได้รับสินเชื่อในการซื้อ ได้แสดงความหมายในความสัมพันธ์ต่อค่าใช้จ่ายในสินค้าในกลุ่มนี้ เช่นเดียวกับสินค้าในกลุ่มแรก

2). จากผลการศึกษาในสมการดังกล่าวนี้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับตัวแปรอิสระเกี่ยวกับสถานภาพการสมรส และอายุของการสมรสเพียงหนึ่งปีหรือน้อยกว่าที่แสดง เครื่องหมายเป็นลบหรือแสดงความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการใช้จ่ายในสินค้ากลุ่มนี้ ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าสินค้าในกลุ่มนี้ เป็นสินค้าที่มีราคาแพงและยังไม่จำเป็นเท่าใดนักครัวเรือนส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญในระดับรอง ดังนั้นการซื้อสินค้ากลุ่มนี้จึงกระทำเมื่ออายุการแต่งงานมากขึ้น หรือจะซื้อเมื่อมีสินค้าที่มีความจำเป็นอันดับแรกจนหมดแล้ว

4.4.3 อิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนรวมทั้งหมด (y_T)

ในส่วนนี้จะเสนอผลการประมาณการจากการใช้ข้อมูลของค่าใช้จ่ายทั้งหมดในสินค้าคงทนทุกชนิดกับตัวแปรอิสระตามที่กล่าวมาแล้ว จากการสำรวจข้อมูลของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 450 ครัวเรือน พบว่า มีครัวเรือนที่ไม่มีการใช้จ่ายเพื่อสินค้าคงทนในปี 2535 จำนวน 229 ครัวเรือนหรือประมาณร้อยละ 66 ของครัวเรือนทั้งหมด และมีการซื้อสินค้าคงทนจำนวน 221 ครัวเรือน หรือประมาณร้อยละ 34 ของครัวเรือนทั้งหมด ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองโทบิต ซึ่งประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด ได้สมการดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \ln(y_T) = & -2.4911 + .0000654 I_t - .0000774 I_{t-1} - .111214 A \\ & -.626475 N + 4.04733 H_1 + 3.25399 H_2 + 4.86281 C \\ & + .199533 M_1 + .0042546 M_2 \end{aligned}$$

ผลที่ได้จากสมการดังกล่าวนี้ สามารถสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการตัดสินใจเพื่อการใช้จ่ายในสินค้าคงทนรวมทั้งหมด (y_T) ดังต่อไปนี้

1). รายได้ จากการศึกษพบว่า รายได้ในปัจจุบัน (I_t) ได้แสดงความสัมพันธ์ในทางเดียวกันคือมีเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกกับการใช้จ่าย ในขณะที่รายได้ในอดีต (I_{t-1}) แสดงความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับการใช้จ่ายซึ่งเป็นเช่นเดียวกันกับกลุ่มสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน

2). อายุของหัวหน้าครัวเรือน (A) จากการศึกษพบว่า มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับค่าใช้จ่ายคือ ค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นลบ นั่นคือ หมายความว่า ผู้บริโภคจะทำการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทนในสัดส่วนที่มากขึ้นในช่วงแรก ๆ และก็จะเริ่มลดลงเมื่อมีอายุมากขึ้น

3). จำนวนเด็กในครัวเรือน (N) จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระนี้ได้แสดงความสัมพันธ์ในทางลบกับค่าใช้จ่ายในสินค้าคงทนซึ่งไม่เป็นไปตามข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยิ่งครัวเรือนมีจำนวนเด็กและ/หรือผู้ที่ไม่มีรายได้อยู่ในครัวเรือนมากเท่าใดครัวเรือนยังต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มากเท่านั้น ดังนั้นการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทน จึงถูกยับยั้งด้วยภาระดังกล่าวนี้

4). สถานภาพการเป็นเจ้าของบ้าน (H_1) และระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในบ้าน (H_2) จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรทั้งสองนี้ได้แสดงความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ เครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกกับค่าใช้จ่ายในสินค้าคงทน นั่นคือ หมายความว่า ถ้าครัวเรือนมีสถานภาพการเป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน ตลอดทั้งเพิ่งย้ายมาอยู่ในบ้านเพียงหนึ่งปีหรือน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าคงทนมากกว่ากลุ่มของครัวเรือนที่อาศัยบ้านของผู้อื่น หรืออาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวเป็นระยะเวลาานแล้ว

5). สินเชื่อในการซื้อ (C) จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระดังกล่าวนี้ได้แสดงบทบาทอย่างมากต่อการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าคงทน ตลอดทั้งเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวกย่อมหมายความว่า ครัวเรือนที่ได้รับสินเชื่อในการซื้อจะมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อการซื้อสินค้าคงทนสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่ได้รับสินเชื่อ

6). สถานภาพการสมรส (M_1) และอายุการสมรส (M_2) จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรทั้งสองนี้ได้แสดงความสัมพันธ์ในทางบวกกับการใช้จ่ายในสินค้าคงทนซึ่งแสดงว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีสถานภาพการสมรส มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายในสินค้าคงทนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีสถานภาพโสด เช่นเดียวกันกับหัวหน้าครัวเรือนที่สมรสเพียงหนึ่งปีหรือน้อยกว่าก็มีแนวโน้มเพื่อการใช้จ่ายในสินค้าคงทนมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุการสมรสมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า การสะสมในสินค้าคงทนจะกระทำเมื่อมีการตั้งครัวเรือนใหม่ ๆ แล้ว จะลดลงเมื่อครอบครัวมีอายุมากขึ้น โดยที่รายได้ที่ได้อาจจะนำไปใช้เพื่อการอื่น เช่น การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

4.5 สภาพแวดล้อมในการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอสภาพแวดล้อมในการตัดสินใจของครัวเรือนที่มีผลต่อการซื้อสินค้าคงทนในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยในการศึกษานั้นผู้ศึกษาได้ตั้งคำถามต่าง ๆ ที่ต้องการจะทราบ แล้วให้หัวหน้าครัวเรือนใช้ความรู้ลึกของตนเองในการตอบคำถามเหล่านั้น จากนั้นนำค่าความถี่ของคำตอบเหล่านั้นมาพิจารณาว่าเป็นไปในสัดส่วนอย่างไรบ้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1). เมื่อถามถึงความรู้สึกของหัวหน้าครัวเรือน ในการได้รับสินค้าคงทนจากผู้ขาย ซึ่งเป็นคำถามที่ต้องการทราบว่า เมื่อครัวเรือนจะซื้อสินค้าคงทนแต่ละชนิดนั้นได้รับความไว้วางใจจากผู้ขายมากน้อยเพียงไร นั่นคือแสดงว่า เมื่อสินค้าคงทนมีราคาเกินกว่าที่ผู้ซื้อจะรับภาระได้ ครัวเรือนมีโอกาที่จะได้รับการซื้อด้วยวิธีการผ่อนชำระหรือไม่ จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนประมาณร้อยละ 40 ที่มีโอกาสจะได้รับสินค้าคงทนในการซื้อ และอีกประมาณร้อยละ 60 ที่ไม่ได้รับสินค้าคงทนในการซื้อสินค้าคงทนในแต่ละครั้ง

2). เมื่อตั้งคำถามว่าในการซื้อสินค้าคงทนแต่ละครั้ง ครัวเรือนมีการวางแผนในการซื้อหรือไม่ จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 62.4 มีการวางแผนในการซื้อ ขณะที่ครัวเรือนจำนวนร้อยละ 37.6 ไม่มีการวางแผนในการซื้อ

3). เมื่อพิจารณาถึงการซื้อสินค้าคงทนแต่ละครั้งว่ามีผลมาจากการตัดสินใจซื้อด้วยตนเองหรือมีผลมาจากตัวแทนชาย จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีการซื้อสินค้าคงทนอันเป็นผลมาจากความต้องการที่จะซื้อด้วยตนเองจำนวนร้อยละ 95.3 ในขณะที่ร้อยละ 4.2 การซื้อแต่ละครั้งมีผลมาจากการได้รับการชักชวนจากตัวแทนชายหรือบุคคลอื่น และอีกร้อยละ .4 การซื้อที่มีผลมาจากทั้งสองอย่าง

4). เมื่อพิจารณาว่าก่อนที่จะตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนนั้นผู้ซื้อได้ศึกษาถึงรายละเอียดในคุณสมบัติของสินค้านั้นหรือไม่ ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ครัวเรือนประมาณร้อยละ 36 จะไม่ศึกษาในรายละเอียดมากนัก แต่มีครัวเรือนอีกร้อยละ 63.7 จะต้องศึกษาในคุณสมบัติของสินค้านั้นก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ

5). เมื่อถามถึงผู้มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนของครัวเรือน คือ
หมายความว่า เมื่อจะซื้อสินค้าคงทนแต่ละครั้งนั้นสมาชิกในครัวเรือนมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจด้วยหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีครัวเรือนร้อยละ 68.7 ที่ก่อนจะตัดสินใจซื้อ
สินค้าคงทนจะต้องขอความเห็นชอบจากสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่ครัวเรือนอีกร้อยละ
31.1 ที่หัวหน้าครัวเรือนมีอำนาจในการตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องขอมติ
จากสมาชิกในครัวเรือน